

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 4 УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Освітньої програми:	Туризм
Рівня вищої освіти:	першого (бакалаврського)
за спеціальністю:	242 Туризм
галузі знань:	24 Сфера обслуговування

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, за освітньою програмою «Туризм» зі спеціальності «242 Туризм» галузі знань 24 Сфера обслуговування

Розробники: доктор педагогічних наук, професор Груба Т. Л., ст. викл. Брильова Л.Є.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови та літератури
Протокол від «27» серпня 2021 року №1

Завідувач кафедри _____ проф. Назарець В.М.
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Туризм»

Гарант _____ доц. Романів А.С.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією історико-філологічного факультету
Протокол від «30» серпня 2021 року №1

Голова _____ проф. Назарець В.М.
(підпис)

© Груба Т.Л., 2021

© ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука», 2021

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Спеціальність: 242 Туризм	Обов'язковий компонент освітньої програми	
Змістових модулів – 3	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 180		II	II
		Семестри	
	Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень	III-IV	III-IV
		Лекції	
		6/6 год.	2/4 год.
		Практичні, семінарські	
		24/24 год.	2/4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		120 год.	168 год.
		Вид контролю: залік, іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні:

- формування комунікативної компетентності студентів;
- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця;
- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу;
- сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послугоування різними типами словників.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;

- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

Під час лекційних, практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» студенти, майбутні туристи, набувають *таких загальних (ЗК) та спеціальних (фахових) компетентностей (СК)*:

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

СК27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

Опанувавши дисципліну «Українська мова (за професійним спрямуванням)» студенти повинні володіти такими *програмними результатами навчання*:

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

До закінчення курсу студенти повинні:

- ґрунтовно засвоїти норми сучасної української літературної мови й практично оволодіти ними;
- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;
- скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети;
- складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку;
- послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури.

4. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1

Нормативно-стильові засади професійного спілкування

Тема 1. Державна мова — мова професійного спілкування. .

1. Мова як суспільне явище. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Функції фахової мови.

2. Мовні норми. Типи мовних норм

3. Тенденції розвитку української мови на сучасному етапі. Статус української мови як державної.. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.

Література: основна - 3,4, 11,13,14,21 ;

Додаткова – 1,2,11

Тема 2. Основи культури української мови.

1. Комунікативні ознаки культури мови

2. Професійна мовнокомунікативна компетенція професійного мовця.

3. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури.

4. Мовленнєвий, спілкувальний етикет. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул .

5. Особливості мовного етикету українців

Література: основна - 2, 3, 7, 8, 9, 11, 13, 14;

Додаткова - 3, 2, 11

Тема 3 Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні

1. Функціонально- стилістична диференціація сучасної української літературної мови. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.

2. Офіційно-діловий стиль: призначення, мовні засоби та сфера вживання

3. Науковий стиль: призначення, ознаки та мовні засоби

4. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності. Основні вимоги до тексту документів.

Література: основна - 1, 4, 11, 13; 21

Додаткова – 7, 4

Змістовий модуль 2 Професійна комунікація

Тема 1. Спілкування як інструмент професійної діяльності.

1. Спілкування в стандартних етикетних ситуаціях.

2. Міжкультурне спілкування: визначення, особливості.

3. Правила міжкультурного спілкування

Література: основна - 2, 3, 11, 14 ; 21

Додаткова – 1, 2, 3, 6

Тема 2. Риторичні основи професійної комунікації

1. Основні жанри усного публічного монологічного мовлення. (доповідь, лекція, промова, виступ, повідомлення. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання.

2. Презентація як різновид публічного мовлення. . Мистецтво презентації

3. Культура сприймання публічного виступу. Засоби увиразнення та умови успішного публічного виступу. Види запитань.

Література: основна - 3, 5, 7, 14 ; 21

Додаткова - 1, 2, 3, 11

Тема 3. Особливості культури усного фахового спілкування.

1. Особливості усного спілкування. Вибір мовних одиниць

2. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.

3. Функції та види бесід.

4. Співбесіда з роботодавцем. Правила мовленнєвого етикету

5. Етикет телефонної розмови.

6. Етичні питання використання мобільних телефонів. Мовні засоби смс повідомлень.

7. Етикет слухання в діловій комунікації. Засоби активізації уваги слухачів.

8. Конспектування й тезування як основні способи фіксації почутого

Література: основна - 2, 3, 7, 8, 9, 13, 14 ;

Додаткова – 1, 2, 3, 6

Тема 4. Мовні й позамовні чинники культури професійного мовлення .

1. Фонетичні аспекти культури професійного спілкування (артикулювання, наголошування, інтонування, засоби милозвучності).

2. Вибір мовних одиниць у професійному мовленні (вибір слів і сталих зворотів, вибір граматичних форм і конструкцій, займенник у сфері етикетного спілкування, іменники

називання осіб і звернення до них, вставні слова, словосполучення і речення як засіб модуляції мовлення).

3. Невербальні засоби професійного мовлення: поняття про невербальну комунікацію, класифікація невербальних засобів спілкування (паралінгвістичні та екстралінгвістичні засоби).

Література: основна – 2, 10, 12 ; 2114

Додаткова – 1, 2, 3, 6

Тема 5.1 Ділова документація як засіб писемної професійної комунікації

1. Поняття “документ” у справочинстві
2. Класифікація документів.
3. Національний стандарт України.
4. Реквізит як елемент документа.
5. Постійні та змінні реквізити, особливості їх розташування у документах.
6. Текст як основний реквізит документа. Логічна структура тексту.
7. Ступінь стандартизації тексту документів. Мовне оформлення тексту.

Література: основна - 1, 8, 11, 13, 14, 21

Додаткова – 4, 9, 11

Тема 5.2. Документи щодо особового складу. Вимоги до складання автобіографії, характеристики, резюме. Найбільш істотні недоліки в оформленні.

Документація з кадрово-контрактних питань. Наказ про особовий склад, контракт, трудова угода.

Література: основна - 1, 8, 11, 13 ; 21

Додаткова – 4, 9, 11

Тема 5.3. Довідково-інформаційні документи. Реквізити. Мовне оформлення. Довідково-інформаційні документи (довідки, службові листи, протоколи, акти, доповідні та пояснювальні записки, оголошення, доповіді, звіти, плани робіт, телефонограми).

Література: основна - 1, 8, 11, 13, 14, 21

Додаткова – 4, 9, 11

Тема 5.4. Етикет службового листування. Основні норми професійного листування. Професійне листування. Особливості електронного листування.

Оформлення ділового листа, електронний лист, вітальний адрес, візитівка

Література: основна - 2, 4, 6, 11, 14 ; 21

Додаткова – 1, 2, 3, 6

Змістовий модуль 3

Культура наукової мови професійного спілкування. Наукова комунікація як складова фахової діяльності.

Тема 1. Українська термінологія в професійному спілкуванні.

1. Термін та його ознаки. Термінологія як система.
2. Способи творення термінів.
3. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькогалузева термінологія. Професіоналізми і номенклатурні назви.
4. Кодифікація і стандартизація термінів. Алгоритм укладання термінологічного стандарту.

Література: основна - 1, 4, 11, 13 ;

Додаткова – 1, 2, 3, 5

Тема 2. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні.

1. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю.

2. Оформлювання результатів наукової діяльності.
 - 2.1. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці.
 - 2.2. Анотування і реферування наукових текстів.
 - 2.3. Основні правила бібліографічного опису джерел.
 - 2.4. Оформлювання покликань.
 - 2.5. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату.
 - 2.6. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті.
 - 2.7. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт.
 - 2.8. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.
3. Науковий етикет.

Література: основна - 1,4,11,13 ;

Додаткова – 4,5

Тема 3. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів

- . 1. Суть і види перекладу.
2. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою.
3. Переклад термінів.
4. Особливості редагування наукового тексту.
5. Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових текстах та шляхи їх уникнення.
6. Коректурні знаки для виправлення текстових оригіналів.

Література: основна - 5,10,12 ;

Додаткова – 1,2,3,6

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Нормативно-стильові основи професійного спілкування												
Тема 1. Державна мова — мова професійного спілкування.	14	2	2			10	14	2				12
Тема 2. Основи культури української мови.	16	2	4			10	14		2			12
Тема 3. Стильова диференція сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.	18	2	6			10	14		2			12
Разом за змістовим модулем 1	48	6	12			30	42	2	4			36
Змістовий модуль 2. Професійна комунікація												
Тема 1. Спілкування як інструмент професійної діяльності	9	2	2			5	12					12
Тема 2. Риторичні основи професійної комунікації.	9	2	2			5	12					12
Тема 3. Культура усного фахового спілкування.	9	2	2			5	14	2				12
Тема 4. Мовні й позамовні чинники культури професійного мовлення .	9		4			5	12					12
Тема 5.1. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.	14		4			10	14		2			12
Тема 5.2. Документація щодо особового складу та кадрово-контрактних питань.	14		4			10	12					12
Тема 5.3. Довідково-інформаційні документи	14		4			10	12					12

Тема 5.4. Етикет службового листування.	12		2			10	12					12
Разом за змістовим модулем 2	90	6	2 4			60	100	2	2			96
Модуль 3												
Змістовий модуль 3												
Культура наукової мови професійного спілкування												
Тема 1. Українська термінологія в професійному спілкуванні	14		4			10	14		2			12
Тема 2. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	14		4			10	12					12
Тема 3. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів	14		4			10	12					12
Разом за змістовим модулем 3	42		1 2			30	38		2			36
Усього	180	1 2	4 8			120	180	4	8			168

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин – стац./заоч
Змістовий модуль 1		
1	Державна мова — мова професійного спілкування.	2
2	Основи культури української мови.	4/2
3.	Стильові різновиди сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.Офіційно- діловий стиль,мовні особливості та сфера використання.	6/2
Змістовий модуль 2		
1.	Спілкування як інструмент професійної діяльності	2
2.	Риторика і мистецтво презентації	2
3.	Культура усного фахового спілкування.	2
4.	. Мовні й позамовні чинники культури професійного мовлення .	4
5.	Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.Документи щодо особового складу	4/2
6.	Документація з кадрово-контрактних питань.	4
7.	Довідково-інформаційні документи	4
8	Етикет службового листування.	2
Змістовий модуль 3		
1.	Українська термінологія в професійному спілкуванні	4/2
2.	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	4
3.	Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.	4
	Всього	48/8

7. Самостійна робота

Назва теми	Кількість Годин
Змістовий модуль 1	
1.Тенденції розвитку української мови на сучасному етапі.	5/
2.Засоби забезпечення статусу престижності української мови. Історичний досвід.	5/12
3.Комунікативні ознаки культури української мови. Морфологічні та синтаксичні норми у діловодстві	5/12
4.Труднощі української словозміни та словопос'єднання.	5/
5.Етикет телефонної розмови.	5/
6.Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Техніка і тактика аргументування. Психологічні прийоми впливу на партнера.	5/12
Разом	30/36
Змістовий модуль 2	
1. Гендерні аспекти спілкування.	10/12
2. Невербальні засоби спілкування.	10/12
3. Особливості нейролінгвістичного програмування.	10/12
4. Сучасні технології паблік рілейшнз.	10/12
5. Мовні засоби переконування,згоди,відмови.	10/12
6. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.	/12
7. Техніка і тактика аргументування.	/12
8.Психологічні прийоми впливу на партнера.	/12
Разом	60/96
Змістовий модуль 3	
1. Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки.	5/12
2. Становлення і розвиток наукового стилю української мови.	5/
3. Анотування і реферування наукових текстів.	5/
4. Науковий етикет. Наукова дискусія та її правила.	5/12
5. Калькування елементів близькоспоріднених мов.	5/
6. Переклад термінів.	5/12
Разом	30/36
Усього	120/168

8. Індивідуальні завдання

Обрати 4 теми (статті) і написати 4 есе (відгуки):

Суспільна тематика

1. Мова - зброя http://dt.ua/CULTURE/mova__zbroya-103881.html
2. Провокація на тлі українського китаїзму <http://litukraina.kiev.ua/provokats-ya-na-tl-ukrainskogo-kita-zmu>
3. «Страна рабов, страна господ...» <http://www.day.kiev.ua/229647>
4. Бути українцем треба навчитися <http://www.day.kiev.ua/231883>
5. Проблема мови в Україні чи проблема менталітету українців?
<http://www.day.kiev.ua/47558>
6. Чому країни стають "фейлд стейтс" - тобто, невдахами
http://infoporn.org.ua/materials/blogs_review/Chomu_kraini_stayut_feyld_steyts_tobto_nevdahami/50218
7. Погляд на українську пісенну культуру XXI століття
<http://www.pisni.org.ua/articles/274.html>
8. Трипільці - автори найдосконалішого календаря? http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=2316
9. Грабіжники в судівських мантиях http://dt.ua/LAW/grabizhniki_v_suddivskih_mantiyah-103909.html
10. Ідеалістичні прагматики чи конструктивні мрійники? <http://www.day.kiev.ua/231307/>

Обрати 1 з тем та підготувати проєкт :

1. Як застосовувати бізнес-принципи в житті
<http://poradnyk.com.ua/vidnosyny-i-simya/pobutove/yak-zastosovuvaty-biznes-pryntsypy-v-zhytti-chastyna1>
2. Як навчитися досягати успіху
<http://yak-prosto.com/yak-navchitisya-pracyuvati-i-dosyagati-uspihu/>
3. Механізми психологічного впливу професійній діяльності
<http://www.info-library.com.ua/books-text-7183.html>
4. Музей однієї помилки(дослідницький проєкт).

Написання рефератів

1. Відомості з історії виникнення документів.
2. Роль культури мовлення у формуванні і вираженні особистості.
3. Літописи часів Київської Русі як перші документи.
4. Роль і значення мови в суспільному житті.
5. Ввічливість — основа етикетного мовлення.
6. Невербальні засоби спілкування.
7. Етикет ділового спілкування.
8. Двомовність і культура мовлення.
9. Мова і професія.
10. Поведінка під час спілкування.
11. Займенник у сфері етикетного мовлення.
12. Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, знайомства, згоди, поради, пропозиції, відмови, співчуття, розради, зауваження.
13. Види усного спілкування за професійним спрямуванням.
14. Усне ділове приватне спілкування.
15. Мовний етикет українців
16. Нормативність і правильність мовлення.
17. Функціональні мовні стилі.
18. Писемне ділове спілкування.
19. Етикет листування.
20. Види і жанри публічних виступів

21. Основні зміни в українському правописі.

9. Методи навчання

Пошуковий (дослідний), частково-пошуковий (евристичний), проблемний, репродуктивний, інформаційно-рецептивний, метод проектної діяльності.

10. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Підсумковий контроль.
5. Залік.
6. Іспит.
4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, лабораторні, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Відповідно до Положення «Про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ECTS», контрольні заходи включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит / залік – 35 балів);
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену/заліку, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна сума – 40 балів).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних і лабораторних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді проблемних ситуацій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;
- здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;
- вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;
- застосування аналітичних підходів;
- якість і чіткість викладення міркувань;
- логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;
- самостійність виконання роботи;
- грамотність подачі матеріалу;
- використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;
- оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є:

- глибина і міцність знань, рівень мислення;
- вміння систематизувати знання за окремими темами;
- вміння робити обґрунтовані висновки;
- володіння категорійним апаратом;
- навички і прийоми виконання практичних завдань;
- вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку;
- самореалізація на практичних заняттях.

Критеріями оцінювання есе є:

- здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань;
- вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;
- застосування аналітичних підходів;
- якість і чіткість викладення міркувань;
- логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;
- самостійність виконання роботи;
- грамотність подачі матеріалу;
- використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Критеріями оцінювання індивідуального завдання є:

- відповідність технічним вимогам до індивідуального завдання;
 - оригінальність концепції проекту;
 - нові креативні вирішення сформульованої проблеми;
 - вміння впевнено довести результати, що були отримані в результаті виконання індивідуального завдання;
 - наявність якісної презентації без помилок;
- оцінка, яку надала навчальна група під час захисту роботи.

11. Питання гарантованого рівня контролю знань здобувачів вищої освіти

1. Мова та її функції в житті суспільства.
2. Місце української мови серед інших мов світу.
3. Українська національна мова - з історії становлення та розвитку української мови.
4. Українська літературна мова. Основні ознаки літературної мови
5. Стилї мови, їх характеристика.
6. Офіційно- діловий стиль, мовні особливості та сфера використання.
7. Усна форма української літературної мови, її основні ознаки. Види усного ділового мовлення.
8. Форми усного мовлення: діалог, полілог, дискусія, диспут, бесіда, розповідь.
9. Писемна форма української літературної мови, її основні ознаки.
10. Словник. Види словників. Словники з обраного фаху. Довідкова література з обраного фаху.
11. Терміни, їх ознаки. Термінологічні словники з обраного фаху.
12. Культура мови, її суспільне значення. Ознаки культури мови.

13. Особливості вживання іменникових, прикметникових, дієслівних форм у діловодстві
14. Риторика і мистецтво презентації.
15. Правила оформлення бібліографії.
16. Ділові папери, їх класифікація.
17. Загальні вимоги до ділових паперів.
18. Реквізити, порядок їх оформлення та розташування в документах.
19. Заява. Розташування та мовне оформлення її реквізитів.
20. Характеристика. Розташування та мовне оформлення її реквізитів.
21. Автобіографія, резюме. Розташування та мовне оформлення реквізитів.
22. Доручення. Розташування та мовне оформлення її реквізитів.
23. Розписка. Розташування та мовне оформлення її реквізитів.
24. Доповідна записка, пояснювальна записка. Розташування та мовне оформлення реквізитів.
25. Протокол. Розташування та мовне оформлення реквізитів.
26. Складні випадки керування.
27. Основні зміни в українському правописі
28. Лексика і фразеологія ділового спілкування
29. Етикет телефонної розмови. Вимоги до написання смс повідомлень
30. Граматичні норми сучасної української літературної мови.

12. Перелік питань до семестрового екзамену

1. Основні завдання курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)”.
2. Основні тенденції розвитку української літературної мови на сучасному етапі.
3. Культура фахового мовлення.
4. Державотворча роль мови. Мова як засіб пізнання, мислення, спілкування. Функції мови.
5. Стилi і типи мовлення.
6. Основні ознаки офіційно-ділового стилю.
7. Літературна мова. Мовна норма. Види норм.
8. Культура мови. Культура мовлення під час дискусії.
9. Мова і професія.
10. Майстерність публічного виступу. Види підготовки до виступу.
11. Мова і думка. Види, форми, прийоми розумової діяльності.
12. Основні закони риторики.
13. Поняття етики ділового спілкування, її предмет і завдання.
14. Основні види ділового спілкування: публічний виступ, ділова бесіда, службова нарада та переговори.
15. Основні правила ділового спілкування.
16. Мовленнєвий етикет.
17. Професійна етика майбутнього психолога.
18. Правила спілкування фахівця при проведенні зустрічей, переговорів, прийомів та по телефону.
19. Терміни і термінологія.
20. Лексика за сферою вживання.
21. Термінологічна і професійна лексика, її відмінність від загальноживаної.
22. Типи термінологічних словників.
23. Складні випадки слововживання.
24. Пароніми та омоніми в діловому мовленні.
25. Синоніми в діловому мовленні.

26. Фразеологічні звороти у справочинстві.
27. Багатозначні слова і контексти. Синонімічний вибір слова.
28. Складноскорочені слова, аббревіатури у справочинстві
29. Орфографічні норми сучасної української літературної мови.
30. Правопис прізвищ, імен та по батькові.
31. Вживання м'якого знака та апострофа.
32. Правопис префіксів.
33. Безособові конструкції на -но, -то.
34. Зміни приголосних при словотворенні та словозміні.
35. Ознаки культури мови.
36. Орфоепічна правильність мовлення.
37. Граматична правильність мовлення.
38. Точність мовлення.
39. Логічність мовлення.
40. Багатство і різноманітність мовлення.
41. Чистота мовлення.
42. Доречність мовлення.
43. Виразність мовлення.
44. Культура діалогу.
45. Морфологічні норми сучасної української літературної мови, варіанти норм.
46. Правопис відмінкових закінчень іменників II відміни у родовому відмінку.
47. Рід, число невідмінюваних іменників.
48. Правопис складних іменників та прикметників.
49. Правопис прислівників.
50. Особливості вживання числівників та займенників у діловому мовленні.
51. Прийменник по в діловому мовленні.
52. Синтаксичні структури у діловодстві.
53. Складні випадки керування в службових документах.
54. Однорідні члени речення в діловому мовленні.
55. Вживання дієприкметникових та дієприслівникових зворотів у діловому мовленні.
56. Документ — основний вид ділового мовлення. Загальні вимоги до складання документів.
57. Види документів та їх класифікація.
58. Правила оформлення сторінки. Вимоги до тексту документа.
59. Реквізити документів та вимоги до їх написання.
60. Документи щодо особового складу: автобіографія, характеристика, накази щодо особового складу, резюме, заява.
61. Довідково-інформаційні документи.
62. Види службових листів. Ділове листування. Вимоги до офіційного листування. Етикет ділового листування.
63. Оформлення довідково-інформаційних документів: оголошення, запрошення, доповідні і пояснювальні записки, виробничі звіти. Виробничі протоколи. Витяг з протоколу.
64. Особливості складання розпорядчих та організаційних документів.
65. Укладання фахових документів
66. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні
67. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів

13. Завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Нормативно-стильові основи професійного спілкування.				
Тема 1. Державна мова — мова професійного спілкування. Лекції – 2 год. Практичні – 2 год.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	підготовка доповіді	Література: Основна - 3,4, 11 Додаткова – 1,2,11	6 T1 - 12 балів
Тема 2. Основи культури української мови. Лекції – 2 год. Практичні – 4 год.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	підготовка доповіді	Література: Основна - 2, 3, 11, 14 Додаткова - 1,2,11	T2 - 12 балів
Тема 3. Стильова диференціація сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Лекції – 2 год. Практичні – 6 год.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, реферат	Література: Основна - 1,4,11,13 Додаткова – 7,4	T3 - 12 балів
Змістовий модуль 2. Професійна комунікація				
Тема 1. Спілкування як інструмент професійної діяльності Лекції – 2 год. Практичні – 2 год.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	есе	Література: Основна - 2, 3, 11, 14 Додаткова – 1,2,3,6	T1-2 - 12 балів
Тема 2. Риторичні основи професійної комунікації. Лекції – 2 год. Практичні – 2 год.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	підготовка доповіді,	Література: Основна - 3,5,7,14 Додаткова - 1,2,11	
Тема 3. Культура усного фахового спілкування. Лекції – 2 год. Практичні – 2 год.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	підготовка доповіді,	Література: Основна - 2, 3, 11, 14 Додаткова – 1,2,3,6	T3-4 - 12 балів
Тема 4. Мовні й позамовні чинники культури професійного мовлення . Лекції – 0 год. Практичні -4 год	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	підготовка доповіді,	Література: Основна – 2, 10, 12 Додаткова – 1,2,3,6	
Тема 5.1 Ділова документація як засіб писемної	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття,	Експрес опитування, реферат	Література: Основна - 1, 8, 11, 13	

професійної комунікації. Лекції – о год. Практичні -4 год	огляд теоретичного матеріалу		Додаткова – 4,9,11	Т5 - 20 балів
Тема 5.2. Документи щодо особового складу та кадрово-контрактних питань. Лекції – о год. Практичні -4 год	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, реферат	Література: Основна - 1, 8, 11, 13 Додаткова – 4,9,11	
Тема 5.3. Довідково-інформаційні документи Лекції – о год. Практичні -4 год	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	складання термінологічного словника,	Література: Основна - 1, 8, 11, 13 Додаткова – 4,9,11	
Тема 5.4. Етикет службового листування. Лекції – о год. Практичні -2 год	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	есе	Література: Основна - 2,4,6,11,14 Додаткова – 1,2,3,6	
Змістовий модуль 3				
Культура наукової мови професійного спілкування				
Тема 1. Українська термінологія в професійному спілкуванні Лекції – о год. Практичні -4 год	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	складання термінологічного словника,	Література: Основна - 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6	Т1 - 15 балів
Тема 2. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні Лекції – о год. Практичні -4 год	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, реферат	Література: Основна - 1,4,11,13 Додаткова – 4,5	Т2 - 15 балів
Тема 3. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів Лекції – о год. Практичні -4 год	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	есе	Література: Основна - 5,10,12 Додаткова – 1,2,3,6	Т3 - 10 балів

14. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти

під час вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» в 3 семестрі

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		40	100
T1	T2	T3	T1-2	T3-4		
12	12	12	12	12		

Розподіл балів, які отримують студенти

під час вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» в 4 семестрі

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			40	100
T5	T1	T2	T3		
20	15	15	10		

15. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизовувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабке їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не	незадовільно з можливістю

		опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Таблиці.
3. Роздатковий матеріал.
5. Мультимедійні засоби.

17. Рекомендована література

Основна

1. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Частина 2. К.: Книголав, 2017. 192 с.
2. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я Ділове спілкування: навчальний посібник / за наук. ред. О. О. Авраменко. Івано-Франківськ: ЛілеяНВ, 2015. 160 с. URL : http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/dilove_spilkuv_1.pdf
3. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити/ за заг. Ред. О.Сербенської. Львів, 2017. 304 с.
4. Богатько В. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Модульний курс : навч. посіб. Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця : Нілан, 2017. 281 с.
5. Бурдаківська Н. М. Ділова українська мова : посібник. Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2011. 320 с.
6. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. К.: Арії, 2009.
7. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003..
8. Зубенко Л.Г., Немцов В.Д., Чупріна М.О. Ділові папери в менеджменті: Навчальний посібник. К., 2003. 272 с.
9. Заболотний В.В. Культура мовлення працівників органів місцевого самоврядування : довідник-порадник на щодень. К., 2013. 224 с.
10. Культура фахового мовлення : Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги – ХХІ, 2011. 528 с.
11. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2009. 352с URL : <https://studfiles.net/preview/5196027>
12. Марчук Л. М., Сукаленко Т. М., Бойчук В. О. Українська мова за професійним спрямуванням. Практичні заняття. Самостійна робота : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 244 с.
13. Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2016. 423
14. Остапченко О. Українська мова в грі: Проблемні завдання, конкурси, змагання, цікаві факти,, тести, квести. К, 2018. 224 с.

15. Погиба Л. Г. Практикум з української мови за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Київ : Кондор-Видавництво, 2013. 296 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk781149.pdf>
16. Попович Н. М., Івасюта М. І. Українська мова за професійним спрямуванням : практикум. Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2015. 135 с.
17. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. К.: Наукова думка, 2017. 392 с.
18. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. – [2-е вид. перероб. і доп.] К. : Алерта, 2011. 696 с.
19. Шевчук С.В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник. К., 2009.
20. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. К.:Арій, 2009.
21. Шевчук С.В., Кабиш О.О. Практикум з українського ділового мовлення: Навчальний посібник. К.: Арій, 2009.
22. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. К : Алерта, 2014. 696 с.
23. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч. посіб. К.: Алерта, 2009.

Додаткова

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2004.
2. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник/ За ред.Н.Д.Бабиш. — Чернівці: Книги –ХХІ, 2005.
3. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура фахової мови: Навч. посіб. — К.: ВЦ «Академія», 2007.
4. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови: Підручник. — К.: Вища школа, 2003.
5. Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. — Львів: Світ, 1994.
6. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навчальний посібник. — К.: Знання, 2006.
7. Токарська А.С., Кочан І.М. Українська мова фахового спрямування для юристів. — Львів: Світ, 2008.
8. Українська мова: Енциклопедія. — К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
9. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С.П. Бирик, І.Л. Михно, Л.О.Пустовіт, Г.М. Сютя. — К.: Довіра; УНВЦ «Рідна мова», 2009.
10. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навчальний посібник. — К.: «Академвидав», 2004.
11. Шевчук С.В., Кабиш О.О., Клименко І.В. Українська мова. Комплексна підготовка до тестування: Навчальний посібник. — К.: Арій, 2008.

Словники

1. Береза Т. Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови. Львів, 2017. 420 с.
2. Ганич Д.І., Олійник С.І. Русско-украинский и украинско-русский словарь. — К., 1990..
3. Головащук І.С. Російсько-український словник сталих словосполучень. - К., 2001.
4. Головащук І.С. Складні випадки наголошення. Словник-довідник. — К., 2001.
5. Головащук І.С. Словник наголосів. — К., 2000.
6. Головащук І.С. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. — К., 1995.

7. Дубічинський В. В., Крimeць О. М., Чернявська С. М. Словник-мінімум термінів ділової української мови. Національний технічний ун-т "Харківський політехнічний ін.-т". Харків : НТУ "ХПІ", 2002. 60 с.
8. Єрмоленко С.Я. Новий російсько-українській словник-довідник. — К., 1999.
9. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. — К.: Видавництво «Українська книга», 2004.
10. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. — Львів: БаК, 2006.
11. Олійник О., Сидоренко М.М. Російсько-український словник наукової термінології. — К., 1994.
12. Олійник О., Сидоренко М.М. Українсько-російський і російсько-український тлумачний словник. — К., 1991.
13. Орфографічний словник української мови / Уклад. Головащук І.С. — К., 1994.
14. Орфоепічний словник української мови. — К., 1995.
15. Російсько-український словник: Сфера ділового спілкування / За ред. Тараненко А.А. — К., 1996.
16. Російсько-український фразеологічний словник: Фразеологія ділової мови / Уклад. Підмогильний В., Плужник Є. — К., 1993.
17. Словник іншомовних слів. / За ред. О.Мельничука. — К., 1985.
18. Словник скорочень української мови. — К., 1982.
19. Словник української мови: У 11 т. — К., 1971 — 1981.
20. Словник-довідник з культури української мови / Д.Гринчишин, А. Капелюшний, О.Сербенська, З.Терлак. — К.: Знання, 2006.
21. Тараненко А.А., Брицын В.М. Русско-украинский словарь для деловых людей. — К., 1992.
22. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.)/ Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. — К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2015.
23. Український орфографічний словник: Близько 165 тис.слів / За ред. В.М.Русанівського — К.: Довіра, 2006.
24. Універсальний словник української мови : орфоепічний. Словотворчий.Етимологічний / уклад.: Т. С. Дорошенко, І. Я. Череп, В. І. Омеляненко.Харків : Торсінг плюс, 2009. 720 с.
25. Універсальний словник української лексики. Синоніми, антоніми, омоніми : пояснення до слів, наочні приклади / уклад. Л. І. Нечволод. Харків : Торсінг плюс, 2009. 768 с.
26. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення = Русско-украинский словарь деловой речи. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ : Вицашкола, 2008. 487 с.

Інтернет-ресурси

1. www.litopys.org.ua
2. www.mova.info
3. www.novamova.com.ua
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net
6. www.r2u.org.ua